

In den Kerstnacht.

EEN VERHAAL VOOR DE JEUGD,

DOOR

J. P. VAN DER MAAS JR.

HARDERWIJK,
H. A. BERENDS.
1873.

Prijs 7½ cents. 25 Ex. f 1,50. 100 Ex. f 6,00.

IN DEN KERSTENACHT.

EEN VERHAAL VOOR DE JEUGD

DOOR

J. P. VAN DER MAAS J^R.

Het sloeg vijf uur op de torenklok van het dorpje B. De sneeuw viel langzaam met kleine vlokjes neder in den namiddag van 25 December, en bedekte in weinig tijds den grond met een eentonig wit kleed. Het was echter aangenamer bij een warm vuurtje in den gezelligen huiselijken kring, dan buiten. Langzaam stapelde de sneeuw opeen, totdat het eindelijk hoogst moeielijk werd er door te gaan. Niet ver, ongeveer tien minuten afstands van het dorpje woonde de heer Rust. Hij had een groot huis laten bouwen, dat veel weg had van een kasteel. In dien avond, waarin het zoo erg sneeuwde, ontwaarde men eene groote bedrijvigheid ten huize van den heer Rust. Alles kondigde aan, dat er iets buitengewoons plaats vond. In eene der zalen heerschte eene ongekende drukte; bedienden liepen uit en in; dan moest dit, dan weder iets anders aangebracht of in orde gezet worden. We treden met onze gedachten die groote zaal binnen en zien bij het schijnsel der helder lichtende kronen, af

en toe een veertigtal genoodigden van onderscheiden leeftijd binnen komen. Zij zijn door den heer des huizes uitgenoodigd feest te vieren ter gedachtenis van de geboorte zijner jongste dochter, een meisje van zeven jaren. De ouders hebben geene kosten gespaard om de zaal een recht feestelijk aanzien te geven. Het verschil was groot, daar binnen of buiten. Hier een in den winter herschapen bloementuin; daar de natuur in haar winterkleed; hier een schitterend helder kunstlicht; daar het bleeke schijnsel der zilverkleurige maan. Inderdaad, het was recht aange-naam ten huize van den gastheer. En dat alles voor de lieve Amelia. Geen wonder, ieder, die haar van nabij kende en omgang met haar had, moest haar on-willekeurig liefhebben. Amelia wist zich door haar innemend uiterlijk beminnelijk te maken. Nu laat het zich gemakkelijk verklaren, dat de ouders veel voor Amelia overhadden. Hadden zij nu maar getoond haar waarlijk lief te hebben; doch zij verstonden het niet, dat toegevendheid geene liefde is. Amelia was een verwend meisje; want altijd kreeg zij haren zin. Hoe jong ook, openbaarde zich een gebrek bij haar, na-melijk: te doen wat haar aanstond. Ter harer eer was men genoegelijk en vriendschappelijk bijeen. Zij zou de koningin van het feest zijn. Toen de feestge-nooten allen op het bestemde uur verschenen waren en de hun aangewezen plaats hadden ingenomen, hoorde men buiten de torenklok zes slaan. De vleugeldeuren der zaal worden geopend, en Amelia aan de hand harer ouders komt binnen. Met een glans van wel-gevallen overziet de vader de vergaderde menigte, die ter eere van zijne dochter samen is. Amelia huppelt aan de zijde harer ouders en beantwoordt de harte-lijke gelukwenschingen der vrienden met een lief, kin-derlijk lachje.

O, wat is zij schoon, die feestkoningin, en toch niet hoogmoedig, niet zelfzuchtig. Iedereen liefkoost haar, iedereen weet zij door haar innemend voorkomen en aardig gesnap te boeiën. Welk eene vreugde voor de ouders! O, Hadden zij begrepen, dat er nog grooter vreugde bestaat, wanneer ouders, ofschoon minder dan zij met aardsche goederen bedeeld, hunne kinderen liefhebben overeenkomstig Gods Woord en ze den Heere opdragen in het gebed.

Wat er in de zaal op dien avond van 25 December voorviel zal ik in het breede niet mededeelen. Dit dient gezegd, dat er bij al de vreugde, die er heerschte, niets aanstootelijks geschiedde. De heer Rust wist dat het Kerstdag was, de dag, waarop de christenheid de geboorte des Heeren herdenkt, en zou het niet toegestaan hebben, wanneer door ijdel gesprek of wereldsche luidruchtigheid die heerlijke gedenkdag onteerd werd. Evenwel had hij nog niet geleerd, wat het zeggen wil, dat Christus in het hart moet geboren worden. Uitwendig was hij een onberispelijk mensch; maar uitwendig den naam van christen te dragen is niet genoeg voor de eeuwigheid. Rijk te zijn, is in de verste verte geen bewijs, dat men christen is. Arm evenmin. Deugdzaam te wezen is goed, maar het voldoet niet aan God voor onze zonden. De heer Rust leefde uitwendig braaf, zedig; maar liet zich veel voorstaan op zijne adellijke afkomst, hooge geboorte en liefdadige verrichtingen. Hij waande dat zijne goede werken hem wel in den Hemel zouden brengen. Bij dat alles, was hij, wat een oprecht christen niet zijn kan, trotsch van karakter. Lieden van minder rang of stand dan hij, zag hij met minachting, armen met verachting aan. Hij deed wel veel goed, maar het kwam niet uit het rechte beginsel voort. Doch de Heere kan het hoog-

moedigste, het eigenlievendste hart vernederen. Wonderlijk zijn de middelen, die hij daartoe gebruikt. Amelia was dien avond niet zoo als gewoonlijk. Zij was niet levendig, niet vroolijk, maar stil en afgetrokken. Dat was men van het lieve meisje niet gewend. De gesprekken liepen hoofdzakelijk over de geboorte des Heeren en wat daarmede in verband staat, waarin de kleine een bijzonder behagen had. Zij luisterde met open oor naar hetgeen gesproken werd. Op eens vroeg zij met een ernstig gelaat, terwijl haar stemmetje beefde: »Of de Heere Jezus ook voor kinderen geboren was; of Hij ook kinderen in den Hemel opneemt en of Hij ook haar wilde aannemen?» En toen men die vragen naar hare bevatting, zoo duidelijk mogelijk beantwoordde, rolde er een traan langs hare wangen, maar zij sprak geen enkel woord. Wat er in dat kinderharte omging kon niemand ontdekken. Waaraan Amelia dacht, evenmin. *Een* is er, Die het wist, namelijk Hij, Die haar hart kende en door den Heiligen Geest haar die woorden gaf om te spreken: »och, Heere! dat ik spoedig bij U ware!» Alweder bromde de torenklok; acht slagen werden gehoord.

De sneeuw daar buiten lag hoog en maakte het moeielijk voor de kerkgangers, die tehuiswaarts keerden, het rechte pad te vinden. Het was een helder verlichte winteravond. De sterren fonkelden aan den hemel en verkondigden de grootheid en heerlijkheid van Hem, Die dat alles uit niet schiep. En wat ging er in de harten der ouders, bloedverwanten en feestgenooten om? Verstonden ze de volgende regelen, Hem ter eere gezongen, Hem, de Heer des heelals, Die kind werd in Bethlehems stal?

In het nachtelijk duister
 Daalt met hemelluister
 't Juichend englenkoor;
 't Doet de blijmaer hooren :
„Jesus is geboren !”
 Christenschare hoor !

Kniel, kniel voor den Heere;
 Breng Hem dank en eere;
 Loof Hem, menschenstem.
 Jezus, 's Vaders Zone
 Daalt uit 's Hemels trone;
 Juich, ô Bethlehem !

Juich met de englenkooren;
 Doe uw loflied hooren .
 Christenschare, alom !
 Groote hemelkoning !
 't Hart zij Uwe woning;
 't Zij Uw eigendom.

Indrukwekkende stilte heerschte in de zaal na het zingen van dit lied. Van waar die stilte? Zou het als voor den zeeman een voorbode van storm zijn? Vanwaar, dat niemand een gesprek begon? Hoor, die doodelijke stilte wordt afgebroken, door geroep om hulp van buiten. De heer Rust geeft onmiddellijk bevel aan een zijner onderhoorigen naar de oorzaak van dat roepen te onderzoeken. Eenige oogenblikken later wist het geheele gezelschap, dat een arme verdwaalde knaap, buiten in de sneeuw, den weg naar zijne woning niet weer kon vinden. Ofschoon de heer Rust, gelijk we reeds vernamen een hoogmoedig karakter bezat, en zich niet veel met arme kinderen bemoeide, gevoelde hij toch medelijden met hen, die in nood en ellende verkeerden. Hij belastte den knecht voor den jongeling

zorg te dragen, die bibberend van koude, eenige verkwikking niet onwelgevallig vinden zou. Maar waar is Amelia? Zij is nergens te vinden. Het lieve kind had onopgemerkt heimelijk de zaal verlaten, was naar buiten getrippeld en men zoekt haar te vergeefs. Welk een ontroering en ontsteltenis dit te weeg bracht, kunt gij lichtelijk nagaan. De arme jongen werd vergeten, die toen hij in de keuken kwam, bewusteloos op een stoel neder viel. Amelia was het hoofdonderwerp, waarmede men zich bezig hield. Links en rechts werden bedienden uitgezonden om haar te zoeken, hetgeen niet gemakkelijk ging, dewijl het zeer moeilijk was om door de sneeuw te baden.

De ouders waren radeloos. Weg was de vreugde, die in den vooravond heerschte. Hoe wrong mevrouw Rust hare handen! Hoe klopte haar het hart van angst! Wat liepen de bedienden en vrienden in en uit, om iets van het lieve kind te vernemen.

Uit het teederminnend vaderhart steeg eene zucht tot den Heiland. De troosteloze moeder ontboezemde een stil gebed tot den medelijdenden Zaligmaker en waren Kindervriend.

Het was Kerstavond. Dezelfde sterren stonden aan den hemel, toen voor ruim achttien honderd jaren geleden de Zaligmaker geboren werd. Van dienzelfden Christus kan nu immers nog redding komen!

Terwijl ieder zijn best deed Amelia te vinden, lag de arme knaap steeds bewusteloos. Niemand dacht aan hem, niemand! En Amelia? — werd niet gevonden.

„ô Heer! geef uitkomst!” snikte de moeder. „ô, dat moederhart bezwijkt zonder Uw genadigen bijstand.” Terwijl gekerm, geweën en gesnik gehoord werden, daar, waar eenige oogenblikken vroeger eene liefelijke blijdschap gesmaakt werd, wende een der aanwezigen zich tot den verdwaalden knaap, die eenigen tijd in

de keuken huisvesting, maar ook niets meer gevonden had. Spoedig opende hij zijne oogen, blikte in het rond, zuchtte en begon luidkeels te schreien. Eenige oogenblikken later tot bewustzijn gekomen, vertelde hij een kind ontmoet te hebben, dat naar uitduiden waarschijnlijk de kleine Amelia was geweest, welke hem den weg naar den Hemel gevraagd had. Wel had hij het kind gevraagd, wie zij was en waar zij woonde; doch daarop geen voldoende antwoord bekomen. Zelf uitgeput van angst en vermoedheid, had hij met moeite de woning bereikt, waar hij gastvrij was ontvangen, die woning, waar het kind gemist werd, dat hij had gezien.

De torenklok sloeg tien. Iedere slag deed het ouderen-harte pijnlijk aan. Ten einde raad vielen de diepbedroefde ouders op de knieën, en baden den Heere om uitkomst. Het werd hun kalm na het gebed; ze gevoelden iets ongekennds; ze geloofden met stille onderwerping en gaven zich onvoorwaardelijk aan den Zone Gods over. Het kwam hun zoo duidelijk voor hetgeen er geschreven staat: *»vergeet de herbergzaamheid niet, want daardoor hebben sommigen onwetend engelen geherbergd.»* Hebr. 13: 2. De Heilige Geest deed het hun vastelijk gelooven. In zulke of soortgelijke omstandigheden is het zoo veilig aan den Heere Jezus zich over te geven, op Hem te vertrouwen en alle redding van Hem te verwachten. Beter middel is er niet om getroost te worden.

Het was van Amelia zeer ondeugend, niet waar? Zoo stil weg te loopen, zonder het eerst aan vader en moeder te vragen? Zeker was het; maar Amelia zag er geen kwaad in; zij kreeg altijd haren zin, deed wat zij goed vond, en daarom verliet zij zonder vragen de onderlijke woning. Had zij geweten, dat hare ouders zoo ongerust zouden geweest zijn, en dat zij zich

zelve in groot gevaar bracht, waarlijk, zij zou het niet gedaan hebben. Dan Amelia was een kind van zeven jaren, en had geen verstand na te gaan, wat de gevolgen zouden zijn; maar daarom was zij niet te verontschuldigen. Integendeel; een kind moct altijd voor het iets doet, vooraf aan vader of moeder vragen of het geoorloofd is; een kind moet altijd gehoorzaam zijn, dat leert de Bijbel, Efz. 6: 1 »*Kinderen! weest uwen ouderen gehoorzaam,*” doe nooit iets, wat zij u verbieden, dan veroorzaakt gij hun geen verdriet en bespaart uzelf straf. Leert uit dit verhaal, hoe de vroolijkheid verstoord werdt door de ongehoorzaamheid der kleine Amelia; hoe beangst de ouders en vrienden waren; welke pogingen in het werk moesten gesteld worden om het anders zoo lieve kind weder te vinden. O, die zonde van ongehoorzaamheid brengt ramspoedige gevolgen voort. Denkt maar eens aan het Paradijs. En ware de Heere Jezus niet geboren, mensch geworden om door Zijne gehoorzaamheid voor de zonden van ongehoorzamen te voldoen, het zag er voor ons allen treurig uit. Ook 's Heeren nederige menschwording, waaraan we op de Kerstdagen herdenken, is een bewijs Zijner gehoorzaamheid aan den Vader. Bidt, Kinderen! dat de Heilige Geest u leere in Hem te gelooven en dat ge gehoorzaam moogt worden.

Nu moeten we onze aandacht op den jongeling vestigen. Nadat hij door gebruik van spijs en drank verkwikt was, verliet hij de woning van den heer Rust. Daar hij vernomen had, wat er met Amelia was voorgevallen, besloot hij zijn best te doen haar te vinden. Met behulp van eenige vrienden spoedde hij zich naar de plaats, waar hij het kind gezien had. Die plaats was ongeveer een groot kwartier van het huis verwijderd. Met moeite werd een pad door de sneeuw

gebaand en — tot groote blijdschap der zoekers vond men het lieve meisje verkleumd van koude in een biddende gestalte op hare knietjes. De Heere bekroonde de pogingen met Zijn zegen. Voor de torenklok elf ure sloeg, lag Amelia in de armen harer diep bedroefde ouders.

Nu zult ge ongetwijfeld verlangend zijn, te vernemen, wat er met het meisje geschied was. Welnu, ik zal het u verhalen. Amelia had, zoo als ge reeds weet, zich stil aan den vriendschaar onttrokken, de woning verlaten, door de sneeuw geloopt en op een plek waar niet veel sneeuw lag blijven staan, naar den helderen hemel gezien en was op hare knietjes gevallen. Zij bad tot den Heere, Die in de kribbe te Bethlehem geboren werd in den Kerstnacht, om door Hem in den Hemel opgenomen te worden. Gelukkig bestuurde de goede Zaligmaker het zoo, dat die jongeling haar ontmoette, in haars vaders woning eene schuilplaats zocht en vond; in die woning eene korte wijl vertoefde en vernam, dat zij het dochtertje van den heer des huizes was. Gelukkig voor de ouders, die door deze gebeurtenis den Zaligmaker hadden gevonden, en geleerd hadden uit den nood tot Hem te roepen. Gelukkig voor dien jongeling, die het middel in Gods hand was, waardoor de treurende ouders haar lief kind weder kregen. Zoo weet de Heere alles dienstbaar te maken, tot heil der menschenkinderen, die op Hem vertrouwen. Ongelukkig dat dit zoo weinig wordt opgemerkt. Hoe blijde de ouders waren, toen Amelia hare oogjes opende, laat zich niet beschrijven. Tranen van vreugde biggelden langs de wangen; tranen van dankbaarheid aan Hem, Die uit deze gebeurtenis bewees, een reddend God te zijn. Die vreugde zou evenwel niet lang duren. De koude had het lieve meisje zoo bevangen, dat zij kort daarna door een

hevige koorts werd aangetast. Toen de geneesheer, wiens hulp spoedig ingeroepen werd, kwam, lag Amelia bedenkelijk, en even voor de torenklok twaalf slagen deed hooren, was de aanminnige lieveling bij haren Heiland, Die uit genade haar geroepen en bij Hem genomen had; bij Hem, Die zij zocht en in den Kerstnacht vond. Hare laatste woorden, die de schreiënde ouders en verslagen omstanders van haar vernamen, waren balsem in het gewonde harte, en gaven hoop aan de ouders haar eenmaal weder te zien. —

»Je-zus-is-voor-mij-ge-bo-ren”, stamelde zij en ontsliep. De vader drukte haar een kus op het doodsbleek gelaat; de moeder klemde haar in de armen.— Amelia was niet meer. De avond zoo vroolijk begonnen, eindigde in droefheid. Wat kan er in korten tijd veel gebeuren! De wonde in het ouderhart geslagen was diep; hun lieveling zoo spoedig afgesneden als eene bloem des velds. Ach, niets is hier op aarde bestendig. Bij dien onverwachten slag bleef er dien troost over voor de ouders: Mijn kind is bij Hem, Die tijdens Zijne omwandeling op aarde, kinderens tot Hem riep en zegende. Ook Amelia had Hij geroepen, die gedachte lenigde de smart.

O, Al moeten we onze dierbare ouders of andere betrekkingen missen; snijdt de dood hunnen levensdraad onmeedoogend af; eens komt de tijd, dat we het zullen ondervinden, hetzij kort of lang, als zij in Christus ontslapen zijn en wij uit eeuwige ontferming Gods in den Hemel der heerlijkheid opgenomen worden, dat Gods genade groot, onnoemelijk groot is. Daar zullen we elkander wederzien. Ook dat heil is in den Kerstnacht aangebracht, in dien zaligen nacht, toen de Heer van hemel en aarde mensch werd.

Treurt dan, ouders! om uw aanvallig kind; gij bereidet voor haar een feest, een feest, dat haar niet

wezenlijk gelukkig kon maken; een feest, dat zoo spoedig in weeklagen veranderde. De Heer uit den Hemel bereidde voor uw dochtertje een ander feest, een duurzaam feest, waar storelooze vreugde heerscht, waar zij bij Hem, Die in het eeuwig Broodhuis, het Bethlehem daar Boven troont, eindeloos gelukzalig is.

Eene maand later treffen we in bovengemelde zaal een jongeling van ongeveer zestien jaren, bezig met eenige huiselijke verrichtingen aan. Ge herkent in hem wellicht den jongeling, van wien we vroeger gehoord hebben. Zijn naam is Hendrik. — Mijnheer en mevrouw Rust hadden nu nog drie kinderen in leven, en daar zij het voorgevallene op den Kerstdag aan Gods voorzienigheid toeschreven, hoe Hendrik door de sneeuw van den rechten weg was geraakt en verdwaald, hoe hij tot middel had gediend om hun dochtertje te vinden, zoo deed hij onderzoek naar de knaap. Na gunstige berichten van hem gekregen te hebben, nam hij hem in zijne dienst. Hoe toevallig, zegt men wel eens, kan eene zaak somtijds loopen. De christen erkent in alles de wijze, liefderijke en ontfermende hand des Heeren.

Zijt ge nieuwsgierig te weten, wie Hendrik is en wat hij op den Kerstdag op weg deed, welaan, ik zal het u mededeelen. Hendrik was de zoon eener arme weduwe. Met den dood van haren man, had zij tevens haar bestaan verloren. Nu moest zij met hare drie kinderen, van welke Hendrik de oudste was, hard werken om voor haar huisgezin een schamel stukje brood te verdienen. Dan de arme weduwe had geleerd stil en onderworpen te zijn; zij wist dat de Heere de man der weduwen en de vader der weezen is. Getroost in haar lot, hoopte zij op uitkomst en

redding en gaf met een stil geloofsvertrouwen zich aan den Heere over. Ramp op ramp had haar getroffen; doch als de nood het hoogst is, is de redding veelal nabij. Op den avond van den Kerstdag zou Hendrik naar den dokter gaan. Zijn jongste zusje, een meisje van vijf jaren was erg ziek geworden. Wel woonde de dokter een groot uur van zijn huis af, maar de gehoorzaamheid aan zijne moeder en de liefde voor zijn zusje deden hem weêr noch sneeuw ontzien. Toen hij bij den dokter kwam, was deze niet te huis; Hendrik gaf de boodschap aan de meid en keerde weder. Inmiddels was de zon onder gegaan, en de goede jongen raakte het spoor bijster. Toen hij twee uren geloopt had, ontdekte hij, dat hij verdwaald was. Hij begon bevreesd te worden, te meer daar de schemering voor donkerheid plaats maakte. Afgemat van vermoeïenis en angst bereikte hij eindelijk de woning van den heer Rust, waar we hem aangetroffen hebben. Het overige is u bekend. Maar hoe was die angstige moeder te moede toen eenigen tijd nadat Hendrik hare woning verlaten had, de dokter binnentrad, maar haar kind niet weder huiswaarts keerde. Gij kunt u, dunkt mij, levend voorstellen hoe bitter de arme vrouw verlegen was, en geen rust of duur in huis had. Dan de Heere hoorde haar angstgeschrei. Ver, zeer ver over het middernachtelijk uur kwam Hendrik te huis; want nadat de kleine Amelia gevonden was, vroeg de heer Rust wie hij was. Hendrik vertelde hem de gansche toedracht der zaak, waarop de heer Rust bevel gaf, hem dadelijk met zijn rijtuig naar huis te brengen. Hoe blijde was de moeder, haar zoon aan haar hart te drukken. Doch ook deze gebeurtenis was een liefderijk bestel van den Algoeden, daar de heer Rust naar den toestand van dit huisgezin onderzocht te

hebben, de weduwe aanbood voor Hendrik te zorgen. Hij nam hem in zijn dienst en beloofde de weduwe te gedenken.

Hendrik paste goed op, en zoo vinden we hem in diezelfde zaal, waar eene maand geleden het ons bekende gezelschap bijeen was. Hij bleef tien jaren bij zijn heer, voorzag zijne moeder voor zooveel hij kon van het noodige. Ja, tot aan haren dood toonde hij de les in beoefening te brengen: »*Kinderen! zijt uwen ouderen gehoorzaam.*»

Iedere Kerstnacht bleef voor hem eene dankbare herinnering. En wanneer hij vaak hoorde van andere menschen, dat zij dit of dat toevallig vonden, dan riep de gedachte *in den Kerstnacht* hem hartdoordringend toe: Er is een God, Die regeert, Die alle gebentenissen dienstbaar doet zijn, tot heil van hen, voor wie de Zaligmaker in Davids stad geboren is.

Heeft de Kerstnacht voor u, die dit boekje leest, iets aantrekkelijks? Het is die nacht, waarin de Zaligmaker zijn Hemeltroon verliet, op aarde kwam en tot redding van zondaren geboren werd.

In den Kerstnacht hoorden de heilbegeerige herders de blijde tijding van 's Heeren geboorte in de velden van Efrata.

In den Kerstnacht verkondigden hemelgezanten die blijmare.

In den Kerstnacht vernamen de velden van Efrata dat lied, dat we na achttien eeuwen op den gedenk-dag van 's Heeren geboorte gedurig hooren verklaren.

In den Kerstnacht. Gelukkig die den Christus gevonden heeft, die in Bethlehem als het Licht der wereld het eeuwig licht aan zondaren schenkt en hen voor den eeuwigen nacht bewaart.

Vroeger verscheen:

I.

De wonderlijke wegen des Heeren,
of de avond vóór en na het Kerstfeest.

EEN VERHAAL VOOR JONGELIEDEN,

DOOR

J. P. VAN DER MAAS, JR.

Predikant te Beekbergen.

II.

DE BEHOE KERSDAGEN
OP SUMATRA,

EEN VERHAAL VOOR GROOTE EN KLEINE
KINDEREN,

DOOR

W. F. Betz,

Zendingleeraar van Boengabondar.

Prijs van elk 7½ ct. 25 Ex. f 1.50. 400 Ex. f 6.—.

GEDRUKT BIJ I. J. MALGA JR TE NIJKERK.